

ASES
ACADEMY OF SCIENTIFIC AND
EDUCATIONAL STUDIES

ASES INTERNATIONAL ACADEMIC RESEARCH CONGRESS CONFERENCE BOOK

**EDITOR
ASSIST. PROF. OGUZ HAN OZTAY**

ASES INTERNATIONAL ACADEMIC RESEARCH COGRESS

**29-31 MAYIS 2025
ISTANBUL/TURKIYE**

**EDITOR
ASSIST. PROF. OGUZ HAN OZTAY**

**COPYRIGHT©2025 BY ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING
COMPANY LIMITED ALL RIGHTS RESERVED. NO PART OF THIS
PUBLICATION MAY BE REPRODUCED, DISTRIBUTED OR TRANSMITTED IN
ANY FORM OR BY ANY MEANS, INCLUDING PHOTOCOPYING,
RECORDING OR OTHER ELECTRONIC OR MECHANICAL METHODS,
WITHOUT THE PRIOR WRITTEN PERMISSION OF THE PUB LISHER,
EXCEPT IN THE CASE OF BRIEF QUOTATI ONS EMBODIED IN CRITICAL
REVIEWS AND CERTAIN OTHER NONCOMMERCIAL USES**

**PERM ITTED BY
COPYRIGHT LAW.**

**ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING® IT IS
RESPONSIBILITY OF THE AUTHOR TO ABIDE BY THE PUBLISHING
ETHICS RULES.**

**16.06.2025
ISBN: 978-625-96918-6-2**

CONTENTS

AUTHOR(s)	TITLE	PAGE NO
Ahmet Bedirhan SAĞIR	USING PARTICLE SWARM OPTIMIZATION BASED CNN NETWORKS IN STOCK MARKETS	1
Mehmet EÇOBAN Doğan Uğur ŞANLI	A NEW APPROACH TO ESTIMATE VELOCITY UNCERTAINTY OF GNSS TIME SERIES	3
Fatih BALCI Filiz ÖZ	QUANTITATIVE ANALYSIS OF WHEAT KERNEL SIZE AND COLOR ON COOKING TIME, WASTEWATER VOLUME, AND BULGUR QUALITY	5
Çağatay ÇOMAKLI Feride Pınar ARABACIOĞLU	KENT-KIR ARASI NÜFUS HAREKETLİLİĞİ BAĞLAMINDA KIRSALDA KONUT TASARIMI ve SOSYAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	7
Berhan ÖZTÜRK Kerimcan KAKAZ Mustafa Enes KEKEVE Alper ÇİÇEK	APPLICATION OF A SOLAR-POWERED PORTABLE CHARGER	9
Muhammet FIRAT Çiğdem KARAKIŞ	DIVORCE AS A FUNDAMENTAL RISK TO THE FAMILY	15
Muhammet FIRAT Hoshmand Mohammed SALEEM	A SOCIOLOGICAL STUDY ON DIVORCED INDIVIDUALS IN ERBIL	17
¹ Davina Hijam Florida Ashem Bidyarani Haobam	ROLE OF AFAMIN IN VARIOUS DISEASES	19
Emilija BATKOSKA Risto RECHKOSKI Danijela MILOSHOSKA	ALLERGENS AND THEIR LABELING: A STUDY IN HOTELS IN STRUGA	20
	CLIMATE CHANGE AWARENESS LEVEL OF SECONDARY SCHOOL	41

Hamida Mirzaliyeva	THE LANGUAGE NORM OF THE ENGLISH LANGUAGE	
Həsənova Leyla Ziyafət qızı	THE INFLUENCE OF THE REPUBLIC ON LITERATURE IN TURKEY.	309
Meleyke MEMMEDOVA	THE VEIL RITUAL IN NAKHCHIVAN FOLK CULTURE: SYMBOLISM, BELIEF, AND SOCIAL FUNCTION	311
Həsənova Amaliya Murad qızı	PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE USE OF STEAM TECHNOLOGIES IN BIOLOGICAL SCIENCES	329
Nəbiyeva Nazənim Mahmud qızı	İNFORMASIYANIN KODLAŞDIRILMASI: NƏZƏRİ ƏSASLAR VƏ MÜASİR YANAŞMALAR	335
Həsənova Amaliya Murad qızı	APPLIED PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF TERMINOLOGY IN TEACHING BIOLOGICAL DISCIPLINES	337
Qardaşbəyova Nailə Adəm Quliyeva Adile	THEORETICAL EXPLANATION OF THE ADDITIVE GRADIENT AND THE RESULTING ELECTRIC FIELD	342
Yeşim ÜSTÜN	EXAMINATION OF HYGIENE AND INFECTIOUS DISEASE KNOWLEDGE LEVELS OF EMPLOYEES IN BEAUTY SALONS AND HAIRDRESSERS IN THE TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS	348
Emil Raul oğlu Ağayev	METHODOLOGY FOR CORRECTLY STRUCTURING AN ACTIVE LESSON IN THE METHODOLOGY OF TEACHING FINE ARTS	350
Könül Ələddin qızı Məmmədova	AZƏRBAYCAN DİLİ TƏLİMİNİN MÜASİR İSTİQAMƏTLƏRİ	355
Aynur Bədəlova	THE DEVELOPMENT OF GENRE AND ARTISTIC-PHILOSOPHICAL FEATURES IN FYODOR DOSTOYEVSKY'S NOVEL WRITING	357
Könül Sadıqova Tekmine Cabbarova	THE USE OF NEW EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN CREATING PROFESSIONAL AND QUALIFIED PERSONNEL IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS	359

METHODOLOGY FOR CORRECTLY STRUCTURING AN ACTIVE LESSON IN THE
METHODOLOGY OF TEACHING FINE ARTS

TƏSVİRİ SƏNƏT FƏNNİNİN TƏRİSİ METODİKASINDA FƏAL DƏRSİN DÜZGÜN
QURULMASI METODİKASI

Emil Raul oğlu Ağayev

Teacher of the subject combination commission "Art and physical education" of the
Azerbaijan State Pedagogical College under the Azerbaijan State Pedagogical University

ORCID NO: 0000-0001-9354-0839

Xülasə.Hər bir fənnin tədrisində olduğu kimi təsviri incəsənətdə də müəllim şagirdlərə dərslər planlamasını düzgün aparmalıdır. Fəal dərslər düzgün qurulmasında ilkin addım motivasiya və ya problemin qoyuluşudur. Motivasiya zamanı müəllim təsviri incəsənət fənnində şagirdlərdə yaradıcı düşüncə və estetik reaksiyanı ön plana çıxarmalıdır. Tədqiqatın aparılması zamanı isə müəllim fərziyyələr irəli sürə bilər. Təsviri incəsənət fənnində müxtəlif rəssamların yaradıcılığı haqqında tədqiqat sualları verə bilər. İnformasiya mübadiləsi zamanı təsviri incəsənət fənnində əldə etdikləri bilikləri şagirdlər bir-birləri ilə müzakirə apararaq cavab tapmağa çalışırlar. İnformasiyanın müzakirəsi isə yaradıcı fənnin tədrisində mühümdür. Bu zaman müəllim bütün məlumatları sistemləşdirməlidir. Təsviri incəsənət fənninin tədrisində mövcud tədqiqat sualı cədvəllər və ya yaradıcı fikirlərlə tamamlana bilər. Fəal dərslər növbəti mərhələsi nəticə və ümumiləşdirmədir ki, şagird təsviri incəsənət fənni haqqında öyrəndiyi yeni biliyi müstəqil olaraq yekunlaşdırmalıdır. Yaradıcı təbiiqetmə zamanı isə təsviri incəsənət müəllimi rəsm işi və ya rəssamların yaradıcılığının müqayisəli təhlilini şagirdlərə təqdim edə bilər. Sonda isə təsviri incəsənət müəllimi qiymətləndirmədən istifadə etməlidir.

Açar sözlər: Təsviri incəsənət, fəal dərslər, metodika, yaradıcılıq, təhsil

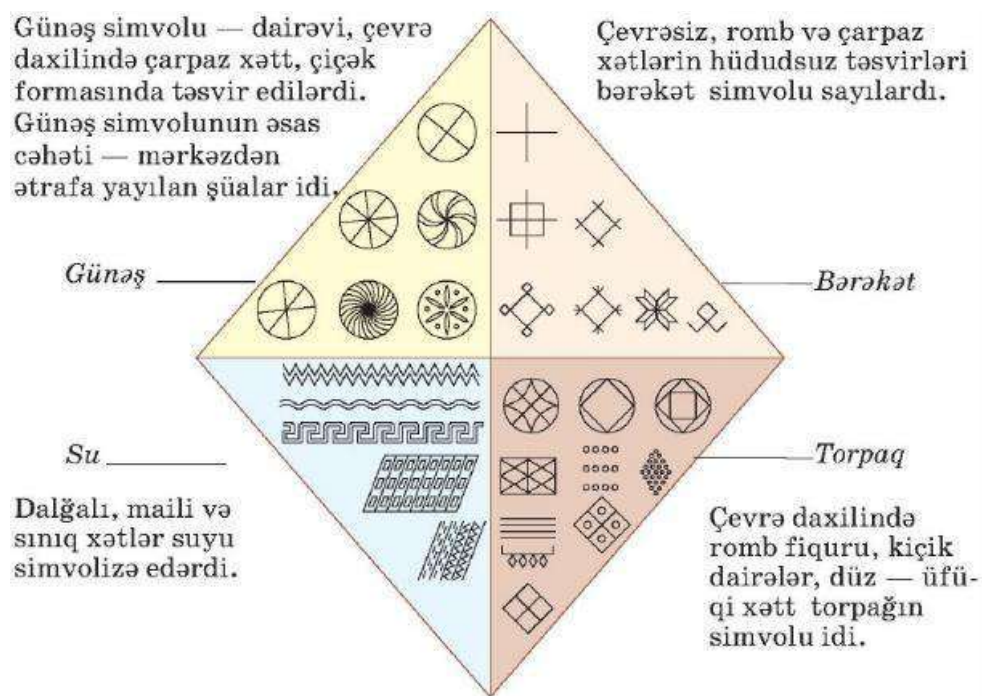
Abstract.As in the teaching of every subject, in fine arts, the teacher must plan the lesson for the students correctly. The first step in organizing an active lesson correctly is motivation or posing a problem. During motivation, the teacher should bring creative thinking and aesthetic response to the forefront in the fine arts subject. During research, the teacher can put forward hypotheses. In the fine arts subject, he can ask research questions about the creativity of various artists. During information exchange, students try to find answers by discussing the knowledge they have acquired in the fine arts subject with each other. Discussion of information is important in teaching creative subjects. At this time, the teacher must systematize all the information. In the subject of fine arts, research questions can be asked about the creativity of various artists. During the exchange of information, students discuss the knowledge they have acquired in the subject of fine arts with each other and try to find answers. The discussion of information is important in the teaching of the creative subject. At this time, the teacher must systematize all the information. In the teaching of the subject of fine arts, the existing research question can be supplemented with tables or creative ideas. The next stage of the active lesson is the conclusion and generalization, in which the student

must independently summarize the new knowledge he has learned about the subject of fine arts. During creative application, the fine arts teacher can present a comparative analysis of the work of art or the creativity of artists to the students. Finally, the fine arts teacher should use assessment.

Keywords: Fine arts, active learning, methodology, creativity, education

Hər bir fənnin tədrisində olduğu kimi təsviri sənət fənninin tədrisi metodikasında da şagirdləri dərsə cəlb etmək üçün fəal dərsin düzgün qurulmasında müəllim diqqətli olmalıdır. Bu formada dərsin keçirilməsi zamanı müəllim maraqlı dərs üsulu ilə bir daha şagirdi fənnə qarşı cəlb edir. Əlbəttə ki, fəal dərsin düzgün qurulmasında əsas mərkəz şagirdidir.

Fəal dərsin birinci mərhələsi motivasiyadır. Təsviri sənət müəllimi motivasiya zamanı videolardan, şəkillərdən geniş istifadə edə bilər. Xüsusilə rəssamların yaradıcılığını keçərkən süni intellektlə onların əsərlərini canlandırma bilər. V sinif şagirdlərinə “Simvollarla çevrilmiş təbiət” mövzunu keçərkən müəllim lövhədə simvolları təqdim edərək, onlardan mənalarını soruşa bilər. Bu zaman şagirdlər doğru və səhv fikirlər söyləyə bilər, təsviri incəsənət müəllimi hər bir münasibəti dəstəkləməlidir.

İLL 1. Xalq sənətində simvollar və onların mənası

Növbəti mərhələdə tədqiqatın aparılması zamanı təsviri incəsənət müəllimi şagirdlərə müxtəlif fakt və suallar verməli, həmin istiqamətlər üzərində onları çalışdırmalıdır. Bu zaman müəllim qruplarla iş üsulunu ön plana çıxarmalıdır. V sinif şagirdlərinə “Azərbaycan tikmələrində kompozisiya” mövzunu keçərkən müəllim şagirdlərə ilk növbədə mövzunu sinifdə oxumağı tapşırılmalıdır. Sonra isə qruplara istədikləri tikmənin kompozisiyanı yaradıcı düşüncələrindən istifadə etməklə qurmağı təqdim edə bilər.

İLL 2. Təkəlduz tikmə üsulu

Növbəti mərhələdə şagirdlər informasiya mübadiləsi aparırlar. Onlar işlədikləri eskiz, rəsm və ya esseləri qarşılıqlı formada müzakirə edirlər. İlkin olaraq natamam olan biliklər, getdikcə təkmilləşdirilir.

İnformasiyanın müzakirəsi və təşkili zamanı təsviri sənət müəllimi təfəkkürün müxtəlif növlərini istifadə edir. Bu zaman müəllim əvvəlki və yeni bilikləri əlaqələndirici suallar təqdim etməlidir. “Azərbaycan xalça muzeyi” mövzusunun keçərkən müəllim şagirdlərə aşağıdakı sualları təqdim edə bilər:

- Xovlu və xovsuz xalçaların oxşar-fərqli cəhətləri haqqında hansı fikirləri söyləyə bilərsiniz?
- Xovlu xalçalarda əsas kompozisiyalar hansılardır?

İLL 3. “Malıbəyli” xalçası

Nəticə və ümumiləşdirmə zamanı şagirdlərə yeni biliyin kəşf edilməsi istiqamətində son addımı atmaq lazımdır. Bu zaman şagirdlər təsviri sənətdə mövzunu öyrənərkən nəticə və ümumiləşdirmə metodunu ön plana çıxarmalıdırlar. Təsviri sənət müəllimi aşağıdakı fikirlərə üstünlük verməlidir:

- Fərdi xüsusiyyətlərə;
- rəng, obraz, süjet və kompozisiya həllinə;
- real həyatla təsviri sənətin qarşılıqlı əlaqəsi;
- incəsənət əsərini təhlil etmə bacarığına.

Yaradıcı tətbiq etmə zamanı təsviri sənət müəllimi şagirdlərə mövzu haqqında esse və ya rəsm işləri üzərində tapşırıq təqdim edə bilər. Bu zaman şagirdlərə yaradıcı, düşündürücü və təhlil etmə xüsusiyyətinə malik olan tapşırıqlar ön plana çıxarılmalıdır.

Qiymətləndirmə zamanı təsviri incəsənət müəllimi şagirdlərin özlərinə və ya qarşılıqlı qiymətləndirmə üsulunu istifadə etməlidir. Bütün dərs prosesi zamanı şagird öz yaradıcı düşüncə və qabiliyyətini özü qiymətləndirsə daha uğurlu hesab edilə bilər. Əlbəttə ki, müəllim qiymətləndirmənin bütün qayda və meyarlarını öncədən şagirdlərə açıqlamalıdır.

Fəal dərsin təsviri incəsənət fənninin tədrisində rolu şagirdin maraq və qabiliyyətinin düzgün və doğru inkişaf etdirilməsinə əsaslandırılmalıdır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

- 1.Veysova Z. Fəal/ interaktiv təlim:müəllimlər üçün vəsait.s 18-23.
- 2.Ümumtəhsil məktəblərinin V sinfi üçün təsviri incəsənət fənni üzrə dərslik. Bakı 2020. 80 s.